

DOSADAN

biti dosadan, gnjaviti koga zbog *čega*, prigovarati • **nabijati na nos komu što**

biti jako dosadan, biti gnjavator, gnjaviti • **bit pravi udav**

biti svima jako dosadan, svima je dosta *koga* • **dodijati i Bogu i čoviku (vragu)**

čvrsto se držati *koga*, biti dosadan • **prilipiti se (zalipiti se itd.) za koga ka čičak {za gaće}**

jako dosadan • **dosadan ka buva** ◇ **dosadan ka čimavica** ◇ **dosadan ka čir na prknu** ◇ **dosadan ka ćinto** ◇ **dosadan ka muva** ◇ **dosadan ka pijavica** ◇ **dosadan ka piljak u postoli** ◇ **dosadan ka ponoć** ◇ **dosadan ka proliv** ◇ **dosadan ka stinica** ◇ **dosadan ka uš/ušenka {ka se prilipi}** ◇ **dosadan ka vrića buva** ◇ **dosadan ka zvrkulja** ◇ **dosadan ka žvolarin**

ne dati mira *komu*, gnjaviti *koga*, biti dosadan, nametljiv • **bit prava uš**

slijediti *koga* u stopu, biti dosadan • **prilipiti se (prijaniti) ka čimavica {za koga}**

uporno dosađivati *komu*, ne odmicati se od *koga*, stalno biti uz *koga* • **[zalipiti se] ka taksena marka**

Na kraju se rječnika donosi dvadeset zemljovida s distribucijom određenih jezičnih osobina u govorima iz kojih su frazemi uzimani. Npr. jedan zemljovid donosi distribuciju leksema *rast – rest*, drugi *grob – greb*, zatim sudbinu završnoga *-l* u pridjevu radnom tipa *vidijo – vidija – vidije*, zatim zamjenu suglasnika *f* sa *v* i *p* te *hv* sa *v* i *f*, zatim zamjenu *lj* sa *j* ili npr. distribuciju duge i kratke množine uz još desetak osobina iz morfologije.

Na kraju je literatura s 82 respektabilne bibliografske jedinice.

Rječnik Mire Menac-Mihalić, ovako koncipiran i obrađen, zlatni je rudnik s mnogo podataka i o jeziku i o stilu govornika obuhvaćenih govora i nezaobilazan je priručnik svakome tko se zanima i za istraživane govore i za frazeologiju uopće, što je sve dio hrvatske opće jezične i kulturne baštine.

Vesna Zečević

NOVI JEZIKOSLOVNI RJEČNIK

**Robert Lawrence Trask,
Temeljni lingvistički pojmovi, ŠK,
Zagreb, 2005., 467 str.**

Knjiga *Temeljni lingvistički pojmovi* nastala je prijevodom na hrvatski jezik djela Roberta Lawrencea Traska „Key Concepts in Language and Linguistics“. Knjigu je preveo Benedikt Perak.

R. L. Trask rođen je 1944. u SAD-u. Prvo mu je zanimanje bilo – kemičar. U Englesku je došao na dva tjedna, a ostao je 34 godine. Bavio se poredbeno-povijesnim jezikoslov-

ljem i baskijskim jezikom. Zato i u knjizi ima mnogo primjera iz baskijskoga. Umro je 2004. godine ne dočekavši objavljivanje hrvatskoga prijevoda. Prevođenjem je Traskova djela na hrvatski jezik nastao dvojezični (hrvatsko-engleski i englesko-hrvatski) stručni (terminološki) priručnik – leksikon koji uz svaku hrvatsku natuknicu navodi i englesku istovrijednicu te iscrpnu definiciju i objašnjenje na hrvatskome jeziku. Mnogi su leksikografski članci popraćeni dodatnom literaturom koja upućuje čitatelja na daljnja proučavanja. Knjiga daje pregled lingvističkih pravaca (npr. antropološka lingvistika, biheviorizam, generativna lingvistika,

funkcionalizam) i osnovnih lingvističkih pojmova (npr. dubinska struktura, diglosija, fleksija).

Da bi se knjiga mogla objaviti na hrvatskome jeziku, trebalo ju je bitno preraditi i prilagoditi. Ovdje ću navesti samo neke izmjene izvornika dok su sve izmjene navedene u uvodu. Napominjem da je prilagodbu Traskova djela odobrio izdavač izvornika.

1. Tekst je abecediran prema hrvatskoj natuknici. Uz svaku je natuknicu u zagradi naveden engleski naziv kako bi djelo moglo poslužiti i kao dvojezični hrvatsko-engleski rječnik.

2. Na kraju je knjige dodano englesko-hrvatsko kazalo, tako da knjiga može poslužiti i kao dvojezični prijevodni englesko-hrvatski rječnik.

3. Primjeri su, ako je to bilo moguće, prilagođeni hrvatskome jeziku. Tako npr. u natuknici *žargon* piše da se za *pijan* u *žargonu* upotrebljavaju riječi i skupine: *nacugan, nacvrčan, pod gasom, pijan kao deva/zemlja/majka*. Ako se primjer ne može prevesti, ostaje engleski primjer uz prijevod njegovga značenja.

4. U nekim je leksikografskim člancima dodana i kratka napomena koja se odnosi na to kako izgleda na hrvatskome jeziku. Svaki je takav dodatak grafički jasno označen (npr. takav dodatak postoji u natuknicama *gramatički odnosi, grafem, naglasak* itd.).

5. Kad se u Traskovu izvorniku nabrajaju jezici u kojima postoji određena jezična pojava, tome je nizu po potrebi dodan i hrvatski jezik, ponovno uz jasnu grafičku oznaku da je riječ o prevoditeljskome dodatku.

6. Posebna je pozornost usmjerena uporabi odgovarajućega hrvatskog nazivlja. Ako doslovan prijevod Traskova teksta zbog različitosti tradicija dovodi do terminološke zbrke, na to je u prijevodu posebno upozoreno (npr. u natuknicama *filologija, naglasak*). Stoga

će i ova knjiga pridonijeti razrješavanju terminološke zbrke koja je zaista prisutna u hrvatskome jezikoslovnom nazivlju. Ti su problemi bili jasno vidljivi na terminološkome skupu koji je krajem 2005. održan u HAZU.

7. Na kraju svakoga članka i na kraju knjige donosi se i popis hrvatske literature. U tome su popisu navedeni bibliografski podatci samo za ona djela na koja se u literaturi iza pojedinih leksikografskih članaka upućuje.

Sve buduće čitatelje ove knjige posebno treba upozoriti na zaista zanimljiv stil i laku čitljivost teksta. To se može oprimirati kratkim odlomkom iz natuknice *Spolne razlike u jeziku*: „Mnogo je zanimljivije otkriće... da muškarci i žene imaju različitu organizaciju razgovora. Muškarci se u razgovoru često nadmeću: svaki muškarac nastoji ispasti bolji i nadvisiti ono što su drugi rekli. Žene, za razliku od toga, vode razgovore u suradničkome raspoloženju: svaka žena pokušava poduprijeti i diviti se doprinosima drugih. Još su nerazumljivija opažanja da muškarci naizmjenično uzimaju govorničke uloge: jedan muškarac govori, dok drugi šute i čekaju svoj red, osobito ako govornik raspravlja o temi u kojoj se smatra osobitim znalцем. Žene to ne rade: dok jedna žena govori, druge neprestano ubacuju primjedbe kojima je podupiru, koje sežu od *To je istina*, do završavanja rečenice umjesto govornice. Razgovor među ženama suradnički je pothvat u kojemu sve žene nastoje stvoriti zadovoljavajući diskurs koji tako postaje njihov zajednički proizvod, dok je razgovor među muškarcima prije slijed pojedinačnih napora.“

Iz svega navedenoga vidi se da je knjiga zanimljiva i laka za čitanje. Ona nije samo prijevod Traskova djela na hrvatski jezik nego je i pokušaj uklapanja hrvatske jezikoslovne misli u svjetske tijekove, usporedba hrvatskoga jezika s drugim svjetskim jezici-

ma te usporedba hrvatskoga jezikoslovlja sa svjetskim. Također je pokušaj usustavljanja hrvatskoga jezikoslovnog nazivlja te usporedba toga nazivlja s engleskim nazivljem.

Knjiga će biti iznimno korisna stručnjacima lingvistima različitih usmjerenja, ali još više studentima opće lingvistike, fonetike, kroatistike, svih ostalih filoloških skupina, pa i šire studentima društvenih i humanističkih znanosti, riječju svima onima koji se žele upoznati s pojedinim jezikoslovnim pravcem ili pojmom. Knjiga ne zahtijeva nikakvo posebno predznanje pa može biti korisna i novinarima, sociolozima, filozofima, knjižničarima, informatolozima itd. i to posebno stoga što su rječnički članci relativno kratki, jasni i sadrže mnoštvo primjera. Stoga ovaj leksikon može svima pružiti brzu i jasnu obavijest o onome što ih zanima, ali ih i uputiti na daljnja proučavanja.

Knjiga će i obuhvatnošću (obuhvaća 300 članaka) te posebno jednostavnošću i jasnoćom zadovoljiti i potrebe hrvatskoga čitatelja. Zbog pristupačnosti i jednostavnosti knjiga će biti dostupna svima, od stručnjaka i znanstvenika do studenata i obrazovanih laika koji traže brzu obavijest o određenome lingvističkom pojmu.

Treba naglasiti da prevoditelj i recenzenti ne polemiziraju s Traskom te da iako se

ponegdje prevoditelj ili recenzenti nisu slagali s ocjenom pojedinih jezičnih pravaca (npr. generativne gramatike) i pojava (npr. jezičnoga purizma) izvorne misli Traskova teksta nigdje nisu preinačivane niti se s njima polemiziralo. Također, knjiga je bila veliki izazov za rješavanje niza terminoloških problema.

Na kraju treba istaknuti da je ova knjiga dobitak za hrvatsko jezikoslovlje jer omogućuje uvid u stanje suvremene znanosti pa je preporučujem svima.

Nakon objavljivanja knjige pojavile su se dvije recenzije u stručnoj literaturi (Mate Kapovića u Suvremenoj lingvistici i Mateje Birtić u Raspravama Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje). Mate Kapović iznosi niz pohvala, ali i pokuda ovome djelu. Ipak, pomnom analizom pokazalo se da u većini pokuda ipak nije u pravu te da prijevodu pripisuje nešto što je, ako se tome uopće može naći zamjerka, tako već u izvorniku. Matea Birtić u svojoj recenziji kao najveću vrijednost knjige ističe donošenje usporednih naziva na hrvatskom i engleskom jeziku i sustavno prevođenje engleskih naziva u skladu s hrvatskim jezikom.

Milica Mihaljević

VIJESTI

O POSMRTNIM OSTATCIMA DR. ŠRETERA

Večernjem listu od 24. veljače 2007. objavljen je članak u kojem, među ostalim, piše da se traže posmrtni ostatci dr. Ivana Šretera pa se pridružujemo tomu nastojanju jer netko možda zna taj po-

datak. Sigurno ga znaju oni koji su u tome zločinu sudjelovali pa komu možda proradi savjest. Neki s opterećenom savjesti mogu mirno spavati, mnogi ne mogu. Na njih apeliramo. Neka viješću o mjestu gdje je dr. Šreter pokopan bar malo odterete svoju savjest. Neka kažu što znaju, makar anonimno.

Uredništvo